

Antopäivä: 19.6.2014	Voimaantulopäivä: 1.8.2014	Voimassa: toistaiseksi
Säädösperusta: Laki laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta (1687/2009), 5 §:n 4 momentti, 17 §:n 6 momentti, 18 §:n 2 momentti, 19 §:n 4 momentti		
Täytäntöönpantava EU-lainsäädäntö -		
Kumoo määräyksen: Liikenteen turvallisuusviraston määräys laivaväen pätevyyksistä (26.2.2013, TRAFI/23173/03.04.01.00/2012)		

Laivaväen pätevydet

SISÄLTÖ

1	MÄÄRITELMÄT	3
2	PÄTEVYYSKIRJAN JA LISÄPÄTEVYYSTODISTUKSEN UUSIMINEN.....	3
2.1	Yleistä	3
2.2	Uusiminen meripalvelua vastaavien tehtävien perusteella	3
2.3	Meripalvelun hyväksyminen eräissä tapauksissa	4
2.4	Uusiminen erityisen hyväksytyyn kertauskoulutuksen perusteella.....	4
3	KANSIMIEHEN KOULUTUS.....	4
4	VUOKRAVENEEN KULJETTAJANKIRJAN SAAMISEKSI VAADITTAVA AMMATTITAITO	5
5	KALASTUSALUKSELLA TYÖSKENTELEVÄN TURVALLISUUSKOULUTUS	5
6	YLEINEN ECDIS-KOULUTUS JA TYYPPIKOHTAINEN ECDIS-KOULUTUS	5
7	LISÄKOULUTUS JA LISÄPÄTEVYYDET.....	6
7.1	Matkustaja-aluksen laivaväeltä vaadittava lisäkoulutus ja lisäpätevydet	6
7.1.1	Kotimaanliikenteen matkustaja-aluksen lisäkoulutusvaatimukset	6
7.1.2	Kansainvälisen liikenteen suurnopeusaluksen laivaväen koulutus ja päällystön lisäpätevyystodistus	6
7.1.2.1	Yleistä	6
7.1.2.2	Suurnopeusaluksen laivaväen koulutus.....	6
7.1.2.3	Suurnopeusaluksen päällystön lisäpätevyystodistuksen uusiminen	7
7.1.3	Kansainvälisen liikenteen dynaamisesti kannatellun aluksen laivaväen koulutus ja päällystön lisäpätevyystodistus	7
7.1.3.1	Yleistä	7
7.1.3.2	Dynaamisesti kannatellun aluksen laivaväen koulutus.....	7
7.1.3.3	Dynaamisesti kannatellun aluksen päällystön lisäpätevyystodistuksen uusiminen	7
7.2	Kertauskoulutus hätätilanteiden peruskoulutuksesta annettavan lisäpätevyystodistuksen uusimiseksi.....	8
7.2.1	Kertauskoulutuksen korvaava koe	8
7.3	Kertauskoulutus pelastuslautta- ja pelastusvenemiehen lisäpätevyystodistuksen uusimiseksi.....	8
7.3.1	Kertauskoulutuksen korvaava koe	9
7.4	Kertauskoulutus nopean valmiusveneen kuljettajan lisäpätevyystodistuksen uusimiseksi	9

7.4.1	Kertauskoulutuksen korvaava koe	9
7.5	Kertauskoulutus päällystön palokoulutuksesta annettavan lisäpätevyydestodistuksen uusimiseksi	9
7.5.1	Kertauskoulutuksen korvaava koe	10
7.6	Säiliöaluksen laivaväen lisäpätevyydet	10
7.6.1	Yleistä	10
7.6.2	Polttoaineproomun ja pienen säiliöaluksen laivaväen lisäpätevyydet kotimaanliikenteessä	10
8	SIIRTYMÄKAUDEN JÄRJESTELYT	10
8.1	Yleistä	10
8.2	Matruusin, konemiehen, sähkömiehen, sähkömestarin ja vahtimiehen pätevyyskirjat	11
8.3	Pursimiehen ja korjausmiehen pätevyyskirjat	11
8.4	Lähiliikenteen päällikkökirja	12
8.5	Rajoitettu yliperämiehenkirja	12
8.6	Konepäällikönkirja alle 3000 kW:n konetehon aluksiin	12
8.7	Lisäpätevyyksien hakeminen pätevyyskirjaa uusittaessa	12
8.8	Pätevyyskirjan voimassaolo eräissä tapauksissa	13
9	VOIMAANTULO	13

1 MÄÄRITELMÄT

Sen lisäksi, mitä laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetun lain (1687/2009, laivaväkilaki) määritelmiä koskevassa 2 §:ssä ja aluksen miehityksestä ja laivaväen pätevyydestä annetun valtioneuvoston asetuksen (166/2013, miehitysasetus) 1 §:ssä säädetään, tässä määräyksessä tarkoitetaan:

- 1) *MODUlla* (mobile offshore drilling unit) liikkuvaa porausyksikköä;
- 2) *öljynporauslautalla* merelle sijoitettua, paikallaan pysyvää porausyksikköä;
- 3) *STCW-F-yleissopimuksella* kalastusaluksen laivaväen koulutuksesta, pätevyyskirjoista ja vahdinpitosta vuonna 1995 tehtyä kansainvälistä yleissopimusta;
- 4) *IMOn mallikurssi 1.33:lla* Kansainvälisen merenkulkujärjestön (IMO) julkaisemaa mallikurssia "IMO Model Course 1.33. Safety of Fishing Operations – Support Level" (ISBN 978-92-801-4204-4);
- 5) *ECDISillä* (Electronic Chart Display and Information System, elektroninen merikartta- ja informaatiojärjestelmä) ruorimerkittyä painetun merikartan korvaavaa navigointijärjestelmää, jossa käytetään virallisia ENC-karttoja;
- 6) *Manilan muutoksilla* vuoden 2010 Manilan-konferenssin loppuasiakirjan liitteen 1 päätöslauselmalla 1 STCW-yleissopimukseen ja loppuasiakirjan liitteen 2 päätöslauselmalla 2 STCW-säännöstöön hyväksytyt muutokset;
- 7) *suurnopeusalussäännöstellä* suurnopeusalusten kansainvälistä turvallisuussäännöstöä, joka sisältyy IMOn meriturvallisuuskomitean 20 päivänä toukokuuta 1994 antamaan päätöslauselmaan MSC.36(63) sekä meriturvallisuuskomitean 5 päivänä joulukuuta 2000 antamaan päätöslauselmaan MSC.97(73) sekä niihin myöhemmin tehtyjä muutoksia;
- 8) *DSC-säännöstellä* dynaamisesti kannatellun aluksen kansainvälistä turvallisuussäännöstöä, joka sisältyy IMOn yleiskokouksen 14 päivänä marraskuuta 1977 antamaan päätöslauselmaan A.373(X) sekä siihen myöhemmin tehtyjä muutoksia.

2 PÄTEVYYSKIRJAN JA LISÄPÄTEVYYSTODISTUKSEN UUSIMINEN

2.1 Yleistä

Pätevyyskirjan tai lisäpätevyystodistuksen uusimista hakevan henkilön meripalvelu tarkistetaan pääsääntöisesti Liikenteen turvallisuusvirastoon rekisteröityjen tietojen perusteella. Pätevyyskirjaa uusittaessa meripalvelu ja miehitysasetuksen 79 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaiset meripalvelua vastaavat tehtävät voidaan ottaa huomioon luotettavan selvityksen perusteella.

Pätevyyskirjan ja lisäpätevyystodistuksen uusimiseksi vaadittavan meripalvelun hyväksymisessä noudatetaan miehitysasetuksen ja tämän määräyksen vaatimuksia.

Kun pätevyyskirjaa tai lisäpätevyystodistusta uusittaessa meripalvelu on yhtenä perusteena, meripalvelun tulee olla uusittavan pätevyyskirjan tai lisäpätevyystodistuksen kannalta tarkoituksenmukaista. Tarkoituksenmukaisuutta arvioitaessa otetaan huomioon merimiestoimen lisäksi esimerkiksi aluksen koko ja koneteho, alustyyppi ja aluksen ominaisuudet sekä liikennealue.

2.2 Uusiminen meripalvelua vastaavien tehtävien perusteella

Miehitysasetuksen 79 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaisilla vastaavilla tehtävillä tarkoitetaan palvelua, joka voidaan hyväksyä meripalvelun sijasta, edellyttäen että vastaavien tehtävien voidaan katsoa ylläpitävän ammattipätevyyttä. Vastaavien tehtävien tarkoituksenmukaisuus arvioidaan tapauskohtaisesti hakijan toimittaman luotettavan selvityksen perusteella.

Kun pätevyyskirjaa tai lisäpätevyystodistusta uusitaan meripalvelua vastaavien tehtävien perusteella, ammattipätevyuden säilymistä arvioitaessa otetaan huomioon, että vastaavien tehtävien perusteella uusittu pätevyyskirja tai lisäpätevyystodistus antaa henkilölle samat oikeudet toimia pätevyyskirjan tai lisäpätevyystodistuksen mukaisissa tehtävissä kuin meripalvelun perusteella uusittu pätevyyskirja tai lisäpätevyystodistus.

2.3 Meripalvelun hyväksyminen eräissä tapauksissa

Kun STCW-yleissopimuksen mukaista pätevyyskirjaa tai lisäpätevyystodistusta uusitaan meripalvelun perusteella, tarkoituksenmukaista meripalvelua voidaan hyväksyä kotimaanliikenteessä myös alukselta, jonka bruttovetoisuus on alle 500 tai konetehto alle 750 kW. Tarkoituksenmukaisuus arvioidaan tapauskohtaisesti.

Kun pätevyyskirjaa tai lisäpätevyystodistusta uusitaan öljynporauslautalla tai MODUlla suoritetun palvelun perusteella, tämä palvelu voidaan katsoa miehitysasetuksen 79 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaiseksi meripalvelua vastaavissa tehtävissä toimimiseksi, mikäli palvelu on haetun pätevyyskirjan tai lisäpätevyystodistuksen kannalta tarkoituksenmukaista. Tarkoituksenmukaisuus arvioidaan hakijan toimittaman luotettavan selvityksen perusteella.

MODUn siirtomatkat lasketaan meripalveluksi, jos ne on tehty MODUn omalla propulsiojärjestelmällä. Siirtomatoista on esitettävä luotettava selvitys.

2.4 Uusiminen erityisen hyväksytyin kertauskoulutuksen perusteella

Miehitysasetuksen 79 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan kansi- ja konepäällystön pätevyyskirja voidaan uusita erityisen hyväksytyin kertauskoulutuksen perusteella. Tällä koulutuksella tarkoitetaan STCW-säännösten A-I/11 säännön mukaista kertauskoulutusta.

Erityisen hyväksytyin kertauskoulutuksen tarkoituksena on päivittää pätevyyskirjan uusimista hakevan ammattipätevyys voimassa olevien vaatimusten mukaiseksi, riippumatta siitä, kuinka kauan pätevyyskirjan vanhentumisesta on kulunut.

3 KANSIMIEHEN KOULUTUS

Kansimiehen koulutukseen on sisällytettävä:

- 1) pelastautumiskoulutusta, jossa käytetään aluksen omaa pelastamiseen tai pelastautumiseen tarkoitettua välineistöä ja jossa opitaan hengenpelastuslaitteiden sijainti, pelastusliivien ja -pukujen pukeminen, pelastusrenkaiden käyttö, pelastuslauttojen ja kelluntavälineiden käyttöönottoon tarvittavat valmistelutoimenpiteet, pyroteknisten hätämerkinantolaitteiden sijainti ja käyttöohjeet, ensiapuvälineiden sijainti, vedestä pelastaminen sekä matkustajien avustaminen ja kommunikaatiovälineiden käyttö hätätilanteissa;
- 2) palonsammutuskoulutusta, jossa käytetään aluksen sammutusvälineitä ja jossa opitaan sammutuslaitteiden ja -välineiden sijainti ja käyttö, hätäpoistumistiet, konehuoneen sammutusjärjestelmän laukaiseminen, polttoainesäiliön pikasulkuventtiilin käyttö sekä ilmastoinnin ja palopeltien sulkeminen;
- 3) työturvallisuuskoulutusta, jossa opitaan aluksella työskenneltäessä käytettävät turvalliset työrutiinit, henkilönsuojaimet ja niiden käyttö sekä kelluntapukineiden käyttö etenkin kaiteiden ulkopuolella työskenneltäessä;
- 4) aluksen käsittelykoulutusta, jossa opitaan käsittelemään ja ohjaamaan alusta päällikön antamien ohjeiden mukaan sekä erikoistilanteissa myös itsenäisesti ohjaamaan alusta maamerkkien ja kompassin avulla, ohjaamaan alus laituriin sekä käynnistämään ja pysäyttämään aluksen koneisto; sekä

- 5) maissa annettavaa koulutusta, johon kuuluu veneilijöille tarkoitettu ensiapukoulutus tai vastaava koulutus sekä paloalan asiantuntijan järjestämä käytännön harjoitus käsisammuttimen ja sammutuspeitteen käyttämisestä palavien nesteiden sammuttamiseen.

Aluksen päällikön on annettava edellä 1–4 alakohdissa tarkoitettu koulutus ja todistus siitä, kun osaaminen on todettu. Pätevyyskirjan saamiseksi hyväksytään kuitenkin myös koulutus, joka on suoritettu oppilaitoksessa.

Jos kansimies on suorittanut koulutuksensa oppilaitoksessa, tai kun kansimies siirtyy toiseen alukseen, työhön perehdyttämisen yhteydessä on käytävä läpi 1–4 alakohdissa mainitut asiat soveltuvin osin. Perehdyttäminen tulee dokumentoida.

4 VUOKRAVENEEN KULJETTAJANKIRJAN SAAMISEKSI VAADITTAVA AMMATTITAITO

Miehitysasetuksen 32 §:n mukaisen vuokraveneen kuljettajankirjan saamiseksi hakijan on osoitettava teoreettinen tietämys alla, alakohdissa 1–5 mainituista säädöksistä ja asioista. Tietämys osoitetaan suorittamalla hyväksytysti Liikenteen turvallisuusviraston järjestämä koe, tai jos tietämys on osoitettu veneilyjärjestölle, veneilyjärjestön antamalla todistuksella. Teoreettinen tietämys on osoitettava seuraavista säädöksistä ja asioista:

- 1) meriteiden säännöt (SopS 30/1977, liitteinen);
- 2) asetus yhteentörmäämisen ehkäisemisestä sisäisillä kulkuvesillä (Sisävesisäännöt 1978) (252/1978);
- 3) merimerkit, merikartta, kompassi, suuntiminen ja suuntien asettaminen;
- 4) vesiliikennelaki (463/1996) ja vesiliikenneasetus (124/1997); sekä
- 5) soveltuvin osin merilain (674/1994) aluksen päällikköä koskevat säännökset.

Edellä 1–3 alakohdissa mainittu osaaminen voidaan osoittaa myös kansainvälisellä huvi-veneenkuljettajankirjalla.

5 KALASTUSALUKSELLA TYÖSKENTELEVÄN TURVALLISUUSKOULUTUS

Laivaväkilain 18 §:n 2 momentin mukaista kalastusaluksella työskentelevän turvallisuuskoulutusta voi antaa oppilaitos, jolla on oikeus järjestää kalatalouden perustutkintoon johtavaa koulutusta sekä oppilaitos, jolla on oikeus järjestää merenkulkualan perustutkintoon johtavaa koulutusta.

Turvallisuuskoulutuksen suunnittelussa ja toteutuksessa tulee noudattaa STCW-F-yleissopimuksen III luvussa ja yleissopimuksen 2 liitteen 5 päätöslauselman liitteessä olevia suosituksia. Koulutuksessa voidaan ottaa huomioon koulutettavien voimassa olevat pätevyyskirjat sekä aiemmin hankittu koulutus ja osaaminen.

Koulutussuunnittelussa voidaan käyttää apuna soveltuvin osin IMO:n mallikurssia 1.33.

6 YLEINEN ECDIS-KOULUTUS JA TYYPPIKOHTAINEN ECDIS-KOULUTUS

Manilan muutoksissa vaaditaan yleinen ECDIS-koulutus STCW-yleissopimuksen II ja VII säännön mukaisesti sertifioidulle kansipäällystölle. Koulutusta ei kuitenkaan vaadita henkilöltä, joka työskentelee sellaisella aluksella, jossa ei ole ECDIS-laitteistoa. Mikäli henkilö ei ole suorittanut yleistä ECDIS-koulutusta tai ei toimita todistusta suoritetusta ECDIS-koulutuksesta, pätevyyskirjaan merkitään tätä koskeva rajoitus.

STCW-yleissopimuksen liitteen I/14.1.5 säännössä ja ISM-säännösten 6.3 ja 6.5 säännössä vaaditaan, että laivanisäntä varmistaa, että päällikkö ja kansipäällystö perehdytetään aluksen laitteisiin, mukaan luettuna ECDIS (tyyppikohtainen koulutus). Perehdyttäminen tulee dokumentoida, ja perehdyttämisessä tulee ottaa huomioon kiertokirjeen STCW.7/Circ. 18 ohjeistus.

7 LISÄKOULUTUS JA LISÄPÄTEVYYDET

7.1 Matkustaja-aluksen laivaväeltä vaadittava lisäkoulutus ja lisäpätevyudet

7.1.1 Kotimaanliikenteen matkustaja-aluksen lisäkoulutusvaatimukset

Liikenteen turvallisuusvirasto voi miehityksen vahvistamisen yhteydessä vaatia kotimaan liikennealueilla I tai II liikennöivän matkustaja-aluksen laivaväeltä miehitysasetuksen 14 §:n 2–5 momentissa tarkoitettua koulutusta ottaen huomioon aluksen ominaisuudet ja matkustajamäärä sekä laivaväkeen kuuluvan tehtävät aluksella.

7.1.2 Kansainvälisen liikenteen suurnopeusaluksen laivaväen koulutus ja päällystön lisäpätevyydestodistus

7.1.2.1 Yleistä

Miehitysasetuksen 73 §:ssä tarkoitetun suurnopeusaluksen päällystön lisäpätevyydestodistuksen saamiseksi vaadittava suurnopeusalussäännösten 18 luvun mukainen koulutus on järjestettävä ottaen huomioon aluksen tyyppi, ominaisuudet ja käytettävät reitit. Koulutukseen on sisällytettävä tämän määräyksen 7.1.2.2 kohdan 1–12 alakohtien osa-alueet. Muun laivaväen kuin päällystön koulutukseen on sisällytettävä vähintään 7.1.2.2 kohdan 6–12 alakohtien osa-alueet. Koulutus on järjestettävä aluksella laivanisännän toimesta.

Suurnopeusaluksen päällystön lisäpätevyydestodistus on aluskohtainen ja voimassa vain lisäpätevyydestodistukseen merkityillä reitillä tai reiteillä. Samalla reitillä liikennöivästä sisaraluksesta voidaan hakemuksesta tehdä merkintä samaan lisäpätevyydestodistukseen.

7.1.2.2 Suurnopeusaluksen laivaväen koulutus

Suurnopeusaluksen laivaväen koulutuksessa on otettava huomioon seuraavat asiat:

- 1) aluksen propulsio- ja valvontajärjestelmät, mukaan lukien kommunikaatio- ja navigointilaitteisto, ohjailu- ja sähköjärjestelmät, hydrauliset ja pneumaattiset järjestelmät sekä pilssi- ja palopumput;
- 2) valvonta-, propulsio- ja ohjailujärjestelmien häiriötilanteet ja oikea toiminta häiriötilanteissa;
- 3) aluksen ohjailuominaisuudet ja liikennöintiä rajoittavat olosuhteet;
- 4) kommunikaatio komentosillalla sekä navigointimenetelmät;
- 5) ehjän ja vaurioituneen aluksen vakavuus ja aluksen selviytyminen vaurioituneena;
- 6) hengenpelastuslaitteiden sijainti ja käyttö, mukaan lukien pelastusveneiden ja -lauttojen varustus;
- 7) poistumisteiden sijainti ja käyttö sekä matkustajien evakuointi;
- 8) palontorjunta- ja sammutusvälineiden sijainti ja käyttö tulipalotilanteessa;
- 9) vauriontorjuntavälineiden sijainti ja käyttö, mukaan lukien vesitiiviit ovet sekä pilssipumput;
- 10) lastin ja ajoneuvojen ahtaus ja kiinnitys;
- 11) kommunikointi ja matkustajien opastaminen hätätilanteessa;
- 12) harjoitusoppaan sisältämät muut asiat.

7.1.2.3 Suurnopeusaluksen päällystön lisäpätevyystodistuksen uusiminen

Lisäpätevyystodistuksen voi uusida joko meripalvelun perusteella tai suorittamalla koulutus uudelleen. Lisäpätevyystodistus voidaan uusida meripalvelun perusteella, jos hakijalla on viimeisen kahden vuoden aikana vähintään kuusi kuukautta meripalvelua kyseisessä aluksessa ja kyseisellä reitillä.

7.1.3 Kansainvälisen liikenteen dynaamisesti kannatellun aluksen laivaväen koulutus ja päällystön lisäpätevyystodistus

7.1.3.1 Yleistä

Miehitysasetuksen 74 §:ssä tarkoitetun dynaamisesti kannatellun aluksen päällystön lisäpätevyystodistuksen saamiseksi vaadittava DSC-säännösten 17 luvun mukainen koulutus on järjestettävä ottaen huomioon aluksen tyyppi ja ominaisuudet sekä käytettävät reitit. Koulutukseen on sisällytettävä tämän määräyksen 7.1.3.2 kohdan 1–12 alakohtien osa-alueet. Muun laivaväen kuin päällystön koulutuksessa on käytävä läpi vähintään 7.1.3.2 kohdan 6–12 alakohtien osa-alueet. Koulutus on järjestettävä aluksella laivanisännän toimesta.

Dynaamisesti kannatellun aluksen päällystön lisäpätevyystodistus on aluskohtainen ja voimassa vain lisäpätevyystodistukseen merkityllä reitillä tai reiteillä. Samalla reitillä liikennöivästä sisaraluksesta voidaan hakemuksesta tehdä merkintä samaan lisäpätevyystodistukseen.

7.1.3.2 Dynaamisesti kannatellun aluksen laivaväen koulutus

Dynaamisesti kannatellun aluksen laivaväen koulutuksessa on otettava huomioon seuraavat asiat:

- 1) aluksen propulsio- ja valvontajärjestelmät, mukaan lukien kommunikaatio- ja navigointilaitteisto, ohjailu- ja sähköjärjestelmät, hydrauliset ja pneumaattiset järjestelmät sekä pilssi- ja palopumput;
- 2) valvonta-, propulsio- ja ohjailujärjestelmien häiriötilanteet ja oikea toiminta häiriötilanteissa;
- 3) aluksen ohjailuominaisuudet ja liikennöintiä rajoittavat olosuhteet;
- 4) kommunikaatio komentosillalla sekä navigointimenetelmät;
- 5) ehjän ja vaurioituneen aluksen vakavuus ja aluksen selviytyminen vaurioituneena;
- 6) hengenpelastuslaitteiden sijainti ja käyttö, mukaan lukien pelastusveneiden ja -lauttojen varustus;
- 7) poistumisteiden sijainti ja käyttö sekä matkustajien evakuointi;
- 8) palontorjunta- ja sammutusvälineiden sijainti ja käyttö tulipalotilanteessa;
- 9) vauriontorjuntavälineiden sijainti ja käyttö, mukaan lukien vesitiiviit ovet sekä pilssipumput;
- 10) lastin ja ajoneuvojen ahtaus ja kiinnitys;
- 11) kommunikointi ja matkustajien opastaminen hätätilanteessa;
- 12) harjoitusoppaan sisältämät muut asiat.

7.1.3.3 Dynaamisesti kannatellun aluksen päällystön lisäpätevyystodistuksen uusiminen

Lisäpätevyystodistuksen voi uusida joko meripalvelun perusteella tai suorittamalla koulutus uudelleen. Lisäpätevyystodistus voidaan uusida meripalvelun perusteella, jos hakijalla on viimeisen kahden vuoden aikana vähintään kuusi kuukautta meripalvelua kyseisessä aluksessa ja kyseisellä reitillä.

7.2 Kertauskoulutus hätätilanteiden peruskoulutuksesta annettavan lisäpätevyyssodistuksen uusimiseksi

Osa miehitysasetuksen 82 §:ssä mainitusta kertauskoulutuksesta voidaan suorittaa aluksella. Seuraavat osat voidaan suorittaa aluksella:

Pelastautumiskoulutus (STCW-säännösten A-VI/1-1 sääntö):

- 1) pelastusliivien pukeminen;
- 2) aluksesta pelastusveneeseen tai -lautaan kiipeäminen pelastusliivit yllä;
- 3) alustavat toimet pelastusveneeseen siirtymisessä;
- 4) ajoankkurin käyttö;
- 5) pelastusveneeseen tai -lautan varusteiden käyttö;
- 6) paikannuslaitteiden käyttö, mukaan lukien radiolaitteet;

Miehistön palokoulutus (STCW-säännösten A-VI/1-2 sääntö):

- 1) paineilmahengityslaitteiden käyttö;
- 2) pelastaminen savun täyttämästä tilasta paineilmahengityslaitteet yllä ja käytettäessä savunmuodostuslaitteistoa.

Aluksella suoritettua koulutuksesta tulee olla aluksen päällikön tai laivanisännän antama todistus. Koulutus voidaan hyväksyä osana lisäpätevyyssodistuksen uusimiseksi vaadittavaa kertauskoulutusta, jos henkilöllä on sen lisäksi vähintään 12 kuukautta meripalvelua viimeisen viiden vuoden aikana.

Muut STCW-säännösten edellyttämät pelastautumis- ja palokoulutuksen osat tulee suorittaa maissa, hyväksytyin koulutuksen järjestäjän johdolla ja valvonnassa.

7.2.1 Kertauskoulutuksen korvaava koe

Miehitysasetuksen 82 §:ssä tarkoitettu kertauskoulutuksen korvaava koe on suoritettava maissa, hyväksytyin koulutuksen järjestäjän johdolla ja valvonnassa.

7.3 Kertauskoulutus pelastuslautta- ja pelastusvenemiehen lisäpätevyyssodistuksen uusimiseksi

Osa miehitysasetuksen 83 §:ssä mainitusta kertauskoulutuksesta voidaan suorittaa aluksella (STCW-säännösten A-VI/2-1 sääntö). Seuraavat osat voidaan suorittaa aluksella:

- 1) johtaminen pelastuslautan tai pelastusveneeseen vesillelaskun aikana ja sen jälkeen:
 - a) pelastuslautan tai pelastusveneeseen henkilömäärää koskevien merkintöjen tulkitseminen;
 - b) oikeiden käskyjen antaminen koskien pelastuslautan tai pelastusveneeseen vesillelaskua, siihen nousemista, aluksen sivulta poistumista, henkilöistä huolehtimista ja veneestä tai lautasta poistumista;
 - c) pelastuslautan tai pelastusveneeseen vesillelaskun valmistelut ja turvallinen vesillelasku sekä nopea aluksen sivulta poistuminen;
 - d) pelastusveneeseen tai pelastuslautan turvallinen nostaminen vedestä;
- 2) pelastuneista ja pelastusveneestä tai pelastuslautasta huolehtiminen aluksen jättämisen jälkeen:
 - a) pelastusveneeseen soutuaminen ja ohjaaminen sekä kompassin avulla ohjaaminen;
 - b) pelastusveneeseen ja pelastuslautan varusteiden käyttäminen, lukuun ottamatta pyroteknisiä hätämerkinantolaitteita;
 - c) paikannuslaitteiden toimintaan saattaminen;
- 3) paikanmäärityslaitteiden käyttö, mukaan lukien kommunikaatio- ja merkinantovälineistö:
 - a) pelastuslautan tai pelastusveneeseen kannettavien radiolaitteiden käyttö;
- 4) ensiavun antaminen pelastuneille.

Aluksella suoritetusta koulutuksesta tulee olla aluksen päällikön tai laivanisännän antama todistus. Koulutus voidaan hyväksyä osana lisäpätevyystodistuksen uusimiseksi vaadittavaa kertauskoulutusta, jos henkilöllä on sen lisäksi vähintään 12 kuukautta meripalvelua viimeisen viiden vuoden aikana.

Muut STCW-säännöstössä edellytetyt pelastuslautta- ja pelastusvenemiehen koulutuksen osat tulee suorittaa maissa, hyväksytyin koulutuksen järjestäjän johdolla ja valvonnassa.

7.3.1 Kertauskoulutuksen korvaava koe

Miehitysasetuksen 83 §:ssä tarkoitettu kertauskoulutuksen korvaava koe on suoritettava maissa, hyväksytyin koulutuksen järjestäjän johdolla ja valvonnassa.

7.4 Kertauskoulutus nopean valmiusveneeseen kuljettajan lisäpätevyystodistuksen uusimiseksi

Osa miehitysasetuksen 84 §:ssä mainitusta kertauskoulutuksesta voidaan suorittaa aluksella (STCW-säännösten A-VI/2-2 sääntö). Seuraavat osat voidaan suorittaa aluksella:

Johtaminen nopean valmiusveneeseen laskemisen aikana ja sen jälkeen:

- 1) nopean valmiusveneeseen turvallinen vesillelasku ja vedestä nostaminen;
- 2) nopean valmiusveneeseen käsittely vallitsevissa sääolosuhteissa ja vallitsevassa merenkäynnissä;
- 3) kommunikaatio ja merkinantovälineistön käyttö nopean valmiusveneeseen, aluksen ja helikopterin välillä;
- 4) hätävälineistön käyttö;
- 5) etsintäkuvion ajaminen, ottaen huomioon ympäristötekijät.

Aluksella suoritetusta koulutuksesta tulee olla aluksen päällikön tai laivanisännän antama todistus. Koulutus voidaan hyväksyä osana lisäpätevyystodistuksen uusimiseksi vaadittavaa kertauskoulutusta, jos henkilöllä on sen lisäksi vähintään 12 kuukautta meripalvelua viimeisen viiden vuoden aikana.

Muut STCW-säännöstössä edellytetyt nopean valmiusveneeseen kuljettajan koulutuksen osat tulee suorittaa maissa, hyväksytyin koulutuksen järjestäjän johdolla ja valvonnassa.

7.4.1 Kertauskoulutuksen korvaava koe

Miehitysasetuksen 84 §:ssä tarkoitettu kertauskoulutuksen korvaava koe on suoritettava maissa, hyväksytyin koulutuksen järjestäjän johdolla ja valvonnassa.

7.5 Kertauskoulutus päällystön palokoulutuksesta annettavan lisäpätevyystodistuksen uusimiseksi

Osa miehitysasetuksen 85 §:ssä mainitusta kertauskoulutuksesta voidaan suorittaa aluksella (STCW-säännösten A-VI/3 sääntö). Seuraavat osat voidaan suorittaa aluksella:

Palonsammutuksen johtaminen aluksella:

- 1) palonsammutuksen menetelmät merellä ja satamassa, ottaen erityisesti huomioon organisaatio, taktiikat ja johtaminen;
- 2) kommunikaatio ja koordinointi palonsammutuksen aikana;
- 3) tuuletuksen hallinta, mukaan lukien savunpoisto;
- 4) polttoaine- ja sähköjärjestelmien hallinta;
- 5) vaarat palonsammutuksessa (kuivatislaus, kemialliset reaktiot, kattiloiden savuhormit, syttymiset);
- 6) paloon varautuminen ja eri aineiden säilytykseen ja käsittelyyn liittyvät vaarat;

- 7) loukkaantuneista henkilöistä huolehtiminen;
- 8) koordinoitimenetelmät maista tulleiden palomiesten kanssa.

Aluksella suoritetusta koulutuksesta tulee olla aluksen päällikön tai laivanisännän antama todistus. Koulutus voidaan hyväksyä osana lisäpätevyydestodistuksen uusimiseksi vaadittavaa kertauskoulutusta, jos henkilöllä on sen lisäksi vähintään 12 kuukautta meripalvelua viimeisen viiden vuoden aikana.

Muut STCW-säännöstössä edellytetyt päällystön palokoulutuksen osat tulee suorittaa maissa, hyväksytyin koulutuksen järjestäjän johdolla ja valvonnassa.

7.5.1 Kertauskoulutuksen korvaava koe

Miehitysasituksen 85 §:ssä tarkoitettu kertauskoulutuksen korvaava koe on suoritettava maissa, hyväksytyin koulutuksen järjestäjän johdolla ja valvonnassa.

7.6 Säiliöaluksen laivaväen lisäpätevyydet

7.6.1 Yleistä

Miehitysasituksen 15 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin öljy- ja kemikaalisäiliöaluksen lastinkäsittelyyn liittyviin tehtäviin sisältyvät myös sellaiset tehtävät, jotka liittyvät lastinkäsittelylaitteisiin.

Miehitysasituksen 15 §:n 2, 3 ja 5 momentissa mainitulla välittömästi vastuussa olevalla henkilöllä tarkoitetaan henkilöä, joka tekee päätöksiä, jotka liittyvät lastaukseen, lastin purkamiseen, lastista huolehtimiseen matkan aikana, lastitankkien pesuun tai muihin lastiin liittyviin toimintoihin. Kaikilla kansi- ja konepäällystötehtävissä toimivilla sekä muilla laivaväkeen kuuluvilla henkilöillä, jotka tekevät edellä mainittuja päätöksiä, tulee olla, alustyyppistä riippuen, miehitysasituksen 15 §:n 2, 3 tai 5 momentissa tarkoitettu lisäpätevyydestodistus.

7.6.2 Polttoaineproomun ja pienen säiliöaluksen laivaväen lisäpätevyydet kotimaanliikenteessä

Kotimaanliikenteessä käytettävän polttoaineproomun tai alle 70 metriä pitkän säiliöaluksen laivaväkeen kuuluvalla, jolla on lastin käsittelyyn liittyviä tehtäviä, on oltava miehitysasituksen 58 §:n mukainen hätätilanteiden peruskoulutuksesta annettava lisäpätevyydestodistus sekä miehitysasituksen 68 §:ssä tai 71 §:ssä tarkoitettu alustyyppin mukainen lisäpätevyydestodistus säiliöaluksen laivaväen peruskoulutuksesta. Miehitysasituksen 15 §:n 2 tai 5 momentissa mainittujen henkilöiden on lisäksi suoritettava asetuksen 69, 70 tai 72 §:ssä tarkoitettu lastitoimintoihin perehdyttävä koulutus.

8 SIIRTYMÄKAUDEN JÄRJESTELYT

8.1 Yleistä

Laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annetun lain muuttamisesta annetun lain (95/2013) siirtymäsäännöksen mukaan Liikenteen turvallisuusvirasto voi edelleen antaa aluksen miehityksestä ja laivaväen pätevyydestä annetun valtioneuvoston asetuksen (1797/2009) mukaisia pätevyyskirjoja ja lisäpätevyydestodistuksia siten, että niiden voimassaolo päättyy viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2016. Myöntämisen edellytyksenä on, että kyseisen pätevyyskirjan tai lisäpätevyydestodistuksen saamiseksi vaadittava meripalvelu taikka ennen laivaväekilain muuttamisesta annetun lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten ja määräysten mukainen koulutus on aloitettu ennen 1 päivää heinäkuuta 2013.

STCW-yleissopimuksen ennen 1 päivää tammikuuta 2012 voimassa olleiden vaatimusten mukaisesti toistaiseksi voimassa olevana annetun pätevyyskirjan ja lisäpätevyystodistuksen, joka ei täytä Manilan muutosten vaatimuksia, voimassaolo lakkaa 31 päivänä joulukuuta 2016.

Ennen 1 päivää tammikuuta 2017 voidaan antaa sekä Manilan muutosten mukaisia pätevyyskirjoja ja lisäpätevyystodistuksia että sellaisia STCW-yleissopimuksen mukaisia pätevyyskirjoja ja lisäpätevyystodistuksia, jotka eivät täytä Manilan muutosten vaatimuksia.

Jos kaikki merikapteenin pätevyyskirjaa varten vaadittava meripalvelu on suoritettu ennen 31 päivää joulukuuta 2016, se voidaan muiden edellytysten täytyessä hyväksyä merikapteenin pätevyyskirjan saamiseksi, vaikka se olisi alukselta, jonka bruttovetoisuus on alle 3000.

Jos kaikki ylikonemestarin pätevyyskirjaa varten vaadittava meripalvelu on suoritettu ennen 31 päivää joulukuuta 2016, se voidaan muiden edellytysten täytyessä hyväksyä ylikonemestarin kirjjan saamiseksi, vaikka se olisi alukselta, jonka konetehto on alle 3000 kW.

8.2 Matruusin, konemiehen, sähkömiehen, sähkömestarin ja vahtimiehen pätevyyskirjat

Ennen laivaväkilain muuttamisesta annetun lain voimaantuloa annetut matruusin, konemiehen, sähkömiehen, sähkömestarin ja vahtimiehen pätevyyskirjat eivät ole Manilan muutosten vaatimusten mukaisia. Nämä pätevyyskirjat tulee vaihtaa Manilan muutosten vaatimusten mukaisiksi ennen 1 päivää tammikuuta 2017.

Matruusin pätevyyskirjan voi vaihtaa uuteen ilman lisäkoulutusta, jos henkilöllä on meripalvelua kansimiehistössä vähintään 12 kuukautta viimeisen viiden vuoden aikana ennen 1 päivää maaliskuuta 2013.

Konemiehen pätevyyskirjan voi vaihtaa uuteen ilman lisäkoulutusta, jos henkilöllä on meripalvelua konemiehistössä vähintään 12 kuukautta viimeisen viiden vuoden aikana ennen 1 päivää maaliskuuta 2013.

Sähkömiehen pätevyyskirja voidaan vaihtaa uuteen ilman lisäkoulutusta, jos henkilöllä on meripalvelua sähkömiehenä vähintään 12 kuukautta viimeisen viiden vuoden aikana ennen 1 päivää maaliskuuta 2013.

Sähkömestarin pätevyyskirja voidaan vaihtaa uuteen ilman lisäkoulutusta, jos henkilöllä on meripalvelua sähkömiehenä tai sähkömestarina vähintään 12 kuukautta viimeisen viiden vuoden aikana ennen 1 päivää maaliskuuta 2013.

Asetuksen 1797/2009 säännösten mukaisesti annettu vahtimiehen pätevyyskirja (STCW-säännösten II/4 ja III/4 sääntöjen mukainen niin sanottu yleistoimivahtimiehen pätevyyskirja) voidaan vaihtaa uuteen ilman lisäkoulutusta, jos henkilöllä on meripalvelua sekä kansi- että koneosastosta tai meripalvelua yleistöimessä yhteensä vähintään neljä kuukautta.

8.3 Pursimiehen ja korjausmiehen pätevyyskirjat

Pursimiehen ja korjausmiehen pätevyyskirjat on vaihdettava Manilan muutosten vaatimusten mukaisiksi ennen 1 päivää tammikuuta 2017. Uusiin pätevyyskirjoihin lisätään viittaus STCW-yleissopimuksen II/5 tai III/5 sääntöön. Pursimiehen ja korjausmiehen pätevyyskirjat voidaan vaihtaa uusiin ilman lisäkoulutusta, jos henkilöllä on meripalvelua miehistötehtävissä pätevyyskirjan mukaisessa osastossa vähintään 12 kuukautta viimeisen viiden vuoden aikana ennen 1 päivää maaliskuuta 2013.

8.4 Lähiliikenteen päällikkökirja

Miehitysasetuksen 25 §:n mukaisen lähiliikenteen päällikkökirjan voi ilman STCW-säännösten A-II/3 säännön mukaista päällikön koulutusta saada henkilö, jolla on aluksen miehityksestä, laivaväen pätevydestä ja vahdinpidosta annetun asetuksen (1256/1997) tai asetuksen 1797/2009 nojalla annettu vahtiperämiehenkirja, ja joka on viimeisen viiden vuoden aikana ennen 1 päivää maaliskuuta 2013 toiminut päällikkönä vähintään 12 kuukautta aluksessa, jossa vaatimuksena päällikön toimeen on ollut vähintään vahtiperämiehenkirja. Tämän kohdan perusteella annettavaa pätevyyskirjaa tulee hakea ennen 1 päivää tammikuuta 2017.

8.5 Rajoitettu yliperämiehenkirja

STCW-yleissopimuksen II/2.3 säännön mukaisen rajoitetun yliperämiehenkirjan (yliperämies / päällikkö) voi saada henkilö, jolla on asetuksen 1256/1997 tai asetuksen 1797/2009 nojalla annettu vahtiperämiehenkirja, jos henkilöllä on lisäksi:

- 1) meripalvelua päällikkönä vähintään 12 kuukautta viimeisen viiden vuoden aikana ennen 1 päivää maaliskuuta 2013 aluksessa, jonka bruttovetoisuus on vähintään 500, ja vaatimuksena päällikön toimeen on ollut vähintään vahtiperämiehenkirja;
- 2) meripalvelua päällikkönä vähintään 12 kuukautta viimeisen viiden vuoden aikana ennen 1 päivää maaliskuuta 2013 aluksessa, jonka bruttovetoisuus on alle 500, jos alus on ollut kaukoliikenteessä, ja vaatimuksena päällikön toimeen on ollut vähintään vahtiperämiehenkirja; tai
- 3) meripalvelua, joka koostuu edellä alakohdissa 1 ja 2 mainitusta meripalvelusta, yhteensä 12 kuukautta viimeisen viiden vuoden aikana ennen 1 päivää maaliskuuta 2013.

Rajoitettu yliperämiehenkirja rajoitetaan lähiliikenteen alukseen, jonka bruttovetoisuus on alle 3000 ja kaukoliikenteen alukseen, jonka bruttovetoisuus on alle 500. Tämän kohdan perusteella annettavaa pätevyyskirjaa tulee hakea ennen 1 päivää tammikuuta 2017.

8.6 Konepäällikönkirja alle 3000 kW:n konetehon aluksiin

Miehitysasetuksen 37 §:n mukaisen alle 3000 kW:n konetehon aluksia varten tarkoitetun konepäällikönkirjan voi ilman STCW-säännösten III/3 säännön mukaista koulutusta saada henkilö, jolla on asetuksen 1256/1997 tai asetuksen 1797/2009 nojalla annettu vahtikonemestarinkirja, ja joka on viimeisen viiden vuoden aikana ennen 1 päivää maaliskuuta 2013 toiminut konepäällikkönä vähintään 12 kuukautta aluksessa, jonka koneteho on vähintään 750 kW ja jossa vaatimuksena konepäällikön toimeen on ollut vähintään vahtikonemestarinkirja. Tämän kohdan perusteella annettavaa pätevyyskirjaa tulee hakea ennen 1 päivää tammikuuta 2017.

8.7 Lisäpätevyysien hakeminen pätevyyskirjaa uusittaessa

Henkilön, joka uusii pätevyyskirjansa Manilan muutosten mukaiseksi, tulee hakea tarvittaessa myös lisäpätevyystodistusta, jos häneltä vaaditaan toimensa hoitamiseksi lisäpätevyysia.

Lisäpätevyystodistukseen voidaan merkitä kaikki ne lisäpätevyudet, joiden saamisen edellytykset henkilö täyttää. Miehitysasetuksen 67–76 §:ssä tarkoitetut lisäpätevyystodistukset annetaan kuitenkin erillisinä.

Jos henkilöllä on toistaiseksi voimassa oleva pätevyyskirja, eikä hänen tarvitse uusia sitä Manilan muutosten mukaiseksi, hänen on haettava uutta lisäpätevyystodistusta ennen 1 päivää tammikuuta 2017.

8.8 Pätevyyskirjan voimassaolo eräissä tapauksissa

Jos henkilö hakee tämän määräyksen mukaisten siirtymäsäännösten nojalla myönnetyn, 31 päivään joulukuuta 2016 asti voimassa olevan pätevyyskirjansa uusimista alle kuusi kuukautta ennen uusittavan pätevyyskirjan voimassaolon päättymistä, uusittu pätevyyskirja voidaan myöntää siten, että se on voimassa viisi vuotta uusittavan pätevyyskirjan voimassaoloajan päättymisestä lukien.

9 VOIMAANTULO

Tämä määräys tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 2014.

Tällä määräyksellä kumotaan Liikenteen turvallisuusviraston määräys laivaväen pätevyyksistä (26.2.2013, TRAFI/23173/03.04.01.00/2012).

Tuomas Routa
ylijohtaja

Jukka Tuomaala
erityisasiantuntija